

ІХ 23 МІЛЬЁНЫ

«Я жыў у Канадзе. Некалькі год таму назад мне давялося пабываць на Радзіме. Да мяне прыходзіць землякі, ці-кавіца жыццём у Савецкім Саюзе. Вельмі часта яны пытаюцца: хто такія піянеры? Што гэта за арганізацыя, якая яе структура, парадкі, законы, якая яе роля ў выхаванні падрастаючага пакалення? Чым займаюцца піянеры?»

Рыгор МАРТЫНЮК.

У гэты сонечны дзень, здавалася, усе выйшлі на прыбраныя і ўпрыгожаныя вуліцы, плошчы, скверы. Так было ў самы першы Дзень перамогі, калі кожнаму хацелася быць разам з усімі, падзяліцца сваёй радасцю і сваім горам. Так было сёлета, калі людзі ішлі да помнікаў героям вайны, каб ушанаваць іх памяць. Сярод першых, хто прыйшоў сюды, былі дзеці. Яны ведаюць вайну толькі па кнігах, кінафільмах, па расказах бацькоў. Але першыя вянк і букеты кветак, якія ляглі да падножжа помнікаў і абеліскаў, былі прынесены дзецьмі. Піянеры сталі ў ганаровай варце каля вечнага агню, што гарыць на плошчы Перамогі, ля помніка піянеру-герою Марату Казею ў Мінску, ля многіх іншых помнікаў воінам і партызанам, што загінулі ў боях супраць фашызму. Праходзілі мінуты, і, аддаўшы салют, на змену таварышам станавіліся новыя хлопчыкі і дзяўчынкі з чырвонымі гальштукімі на грудзях.

А міма ішлі людзі — былыя салдаты, воіны, якія ахоўваюць сёння наша мірнае жыццё. Былі, напэўна, сярод іх і выхаванцы першых піянерскіх атрадаў, а можа, нават і тыя, хто амаль паўстагоддзя назад у маі 1919 года слухаў на Краснай плошчы Уладзіміра Ільіча Леніна. Іменна тады нарадзілася масавая дзіцячая арганізацыя, члены якой цяпер носяць гордае імя юных ленинцаў і якая зараз налічвае ў сваіх радах 23 мільёны. Дзень 19 мая стаў днём нараджэння піянерскай арганізацыі і адзначаецца штогод.

Аб справах і жыцці беларускіх піянераў расказвае намеснік старшыні Рэспубліканскага Савета піянерскай арганізацыі імя Ул. І. Леніна Леанід ЦІХАНАЎ.

Пачнём з такога пытання: раскажыце, калі ласка, каго прымаюць у піянеры!

У дні вялікіх рэвалюцыйных свят, у дзень нараджэння Уладзіміра Ільіча Леніна ў школах бывае асабліва ўрачыста: арганізацыя юных ленинцаў папярняецца новымі членамі. На піянерскіх лінейках хлопчыкі і дзяўчынкі, якім споўнілася дзесяць, даюць абяцанне гора рача любіць сваю Радзіму, жыць, вучыцца, змагацца, як завяшчаў вялікі Ленін, заўсёды выконваць законы піянераў Савецкага Саюза. На ўрачыстай лінейцы старэйшы таварыш — камсамolec або камуніст — упершыню павязвае ім чырвоны гальштук.

Хачу падкрэсліць, што ўступленне ў піянерскую арганізацыю — справа добраахвотная. Дзеці знаходзяцца ў ёй да 15 год, потым лепшыя ўступаюць у камсамол.

Якая будова піянерскай арганізацыі, яе структура! Асновай Усесаюзнай піянер-

скай арганізацыі з'яўляецца дружна. Дружны ствараюцца ў школах, дзіцячых дамах, школах-інтэрнатах, спецыяльных вучылішчах і школах. Ім прысвойваюцца імяны праслаўленых герояў, рэвалюцыйна-героі, барацьбітоў, выдатных працаўнікоў, чыё жыццё можа быць прыкладам для рэбят.

Усе важнейшыя піянерскія пытанні вырашае вышэйшы орган дружны — піянерскі збор. Дружна складаецца з атрадаў. Як правіла, атрад аб'ядноўвае піянераў, якія займаюцца ў адным класе. У атрадзе ёсць некалькі звенняў па 5—8 чалавек. Старшыню савета дружны, атрада, звеннявых рэбят выбіраюць самі адкрытым галасаваннем.

Ва Урачыстым абяцанні ёсць такія словы: заўсёды выконваць законы піянераў Савец-

кага Саюза. Вы не маглі б расказаць, што гэта за законы!

У нашых піянераў восем асноўных правіл-законаў. Вось яны: піянер адданы Радзіме, ён ва ўсім імкнецца быць падобным на герояў барацьбы і працы, піянер ушаноўвае памяць загінуўшых барацьбітоў і, калі будзе трэба, сам стане абаронцам Айчыны. Піянер павінен добра вучыцца, быць першым у працы і спорце, ён верны і сумленны таварыш, заўсёды смела стаіць за праўду, ахоўвае малодшых, дапамагае ім, ён сябар рэбят на ўсім зямным шары.

Кожны з гэтых законаў накіраваны на тое, каб вырашціць з савецкіх дзяцей сумленных грамадзян, патрыётаў, беззаветна адданых Радзіме. Гэта самыя чалавечныя, самыя гуманныя законы. Калі знаёмішся з імі, асабліва ясна па-

чынаеш разумець, у чым адрозненне нашай піянерскай арганізацыі ад дзіцячых арганізацый на Захадзе. Ні зайдзасць, ні жорсткасць, ні пачуццё перавагі моцнага над слабым, ні пагарда да людзей іншых рас не атручваюць душу савецкага дзіцяці. Самыя светлыя, самыя чыстыя думкі і пачуцці выходзяць у яго з ранняга ўзросту.

А як на справе выконваюцца гэтыя законы!

Расказаць аб усіх справах піянераў амаль немагчыма. Яны разнастайныя, вельмі цікавыя. Я раскажу аб найбольш, на мой погляд, важных. Вывучэнне гістарычнага мінулага Радзімы, подзвіг савецкага народа і яго лепшых сыноў і дачок у гады другой сусветнай вайны, героіка сённяшняга дня — вось што хвалюе і займае нашых дзяцей. Яны ад-

праўляюцца ў паходы, сустракаюцца з цікавымі людзьмі, бываюць на прадрывах, у калгасах, пішуць летапісы свайго краю, горада, вёскі.

Атрадамі юных следзіць, якія ёсць цяпер амаль у кожнай школе, знойдзены дзесяцікі не вядомых дагэтуль герояў, раскрыты і сталі вядомымі многія подзвігі. Пры школах ствараюцца музеі баявой і працоўнай славы, дзе ўвекавечаны імяны і ўшаноўваецца памяць піянераў-героі Марата Казея, Колі Гойшыка і іншых дзяцей, воінаў і партызан, аддаўшых жыццё за Радзіму. Пры школах ствараюцца музеі Ул. І. Леніна. Галоўная тэма экспазіцыі амаль кожнага з іх — расказ аб тым, як запаветы вялікага правадзіра ўвасабляюцца ў жыццё. З нядаўніх часоў у школьнікаў сталі вельмі папулярнымі турыстычныя паходы. За адзін апошні год у паходы хадзіла 600 піянераў рэспублікі. Такія паходы даюць магчымасць лепш пазнаць і палюбіць родную прыроду.

Беларускія піянеры сябруюць з дзецьмі многіх краін свету. У школах, палацах і дамах піянераў ёсць клубы інтэрнацыянальнай дружбы.

Рэбят перапісваюцца, абменьваюцца паштоўкамі, падарункамі, сувенірамі. Цесная дружба звязвае гомельскіх школьнікаў і дзяцей з ГДР, піянераў дзевятай брэсцкай школы і рэбят Чэхаславакіі. Вялікая група дзяцей з Беларусі будзе ў гэтым годзе адпачываць у ГДР, Польшчы, да нас у піянерскія лагеры прыедуць госці з гэтых і іншых за-рубежных краін.

Справы піянераў не толькі цікавыя, але і карысныя.

На калгасных палях працуюць трактары, у далёкае плаванне адправіўся танкер «Герой Брэста». Яны паўнасцю пабудаваны з металалому, сабранага рэбятмі. У Свідлі рукі піянераў пасаджаны сад на плошчы 5 гектараў, хутка зашумяць маладым лісцем у гарадах і вёсках піянерскія алеі.

Самі бачыце, як цяжка ахапіць усё і расказаць, чым займаюцца нашы дзеці. І калі нашы землякі хочуць пазнаёміцца з імі бліжэй, паглядзець на іх справы, няхай прыезджаюць да нас у Мінск у пачатку ліпеня. Чатыры дні будзе праходзіць пяты з'езд піянераў Беларусі. На ім будзе многа гасцей з іншых рэспублік, бо нашы дзеці сябруюць з украінцамі і рускімі, узбекамі і казахамі, літоўцамі і эстонцамі, з дзецьмі усіх нацыянальнасцей, якія насяляюць нашу вялікую Радзіму. У раёне Воўкавіч, дзе пабудавана новае вадасховішча, будзе створана палаточная піянерская рэспубліка, адкуль камфартбельныя аўтобусы будуць кожны дзень дастаўляць рэбят у Мінск.

У першы дзень піянеры прымуць удзел у парадзе, які адбудзецца на Цэнтральнай плошчы Мінска і дзе перад імі выступяць кіраўнікі Беларускага ўрада. Потым адбудзецца дзень памяці герояў, дзень спорту, дзень агляду піянерскіх талентаў. На злёце будзе многа цікавых сустрэч з героямі і ветэранамі вайны, артыстамі. На ім пабываюць дзеці нашых землякоў, якія якраз у гэты час будуць адпачываць у Крыжоўцы.

БЕЛАРУСКАЯ ГІСТАРЫЧНАЯ НАВУКА

Гісторыкі Савецкай Беларусі вывучаюць многія важныя пытанні гістарычнага развіцця свайго народа ў часы феадалізму і капіталізму. Адным з такіх пытанняў з'яўляецца, у прыватнасці, утварэнне і ўнутраны палітычны лад Вялікага княства Літоўскага, у склад якога была ўключана тэрыторыя Беларусі ў XIII—XIV стагоддзях. Аб'ектыўны аналіз гістарычных дакументаў і навуковай літаратуры сведчыць аб тым, што Беларусь адыгрывала важную эканамічную, палітычную і культурную ролю ў Вялікім княстве Літоўскім. Аднак з гэтага факта ніяк не вынікае, што княства было літоўска-беларускай або проста беларускай дзяржавай. Беларусь землі і беларускія феодальныя ўладары ў палітычных адносінах падпарадкаваныя становішча, а камандуючай палітычнай сілай у дзяржаве з'яўлялася літоўская феадальная зняць на чале з вялікім князем. Таму ўнутрыпалітычная гісторыя княства запэўніла барацьбой беларускіх феадалаў за роўныя правы з феадаламі літоўскімі і неаднаразовымі спробамі далучыць беларускія землі да маскоўскай дзяржавы.

Такія вывады зробіць кожны, хто знаёміцца з гісторыяграфіяй і дакументамі часоў Вялікага княства Літоўскага, якім прысвячаецца спецыяльная публікацыя Інстытута гісторыі Акадэміі навук БССР.

Шмат увагі ўдзяляецца вывучэнню сацыяльна-эканамічнай гісторыі гарадоў Беларусі. Гэта праблема даследуецца і разглядаецца ў кнізе Капыскага аб эканамічным развіцці беларускіх гарадоў у XVI—XVII стагоддзях. Рыхтуецца да друку праца Карпачова аб гарадах XVIII стагоддзя. Шырокае і ўсебаковае вывучэнне гістарычных крыніц паказала, што ў тую часу ўзровень гарадскога жыцця ў Беларусі быў не ніжэй, чым у іншых суседніх краінах. Развіццё горада, рамства і ганцля з'явілася важнай асновай фарміравання беларускага народа і яго культуры.

У Інстытуце гісторыі Акадэміі навук таксама шырока разгортваецца даследаванне пытанняў развіцця сельскай гаспадаркі ў XVII—XVIII стагоддзях. Тым буржуазным вучоным, якія вывучалі гэты перыяд, звярталі ўвагу галоўным чынам на юрыдычны бок справы і мала цікавіліся фактычным становішчам сялян і прадукцыйнымі сіламі вёскі.

Супрацоўнікі нашага інстытута ў сваіх навуковых пошуках пайшлі іншым шляхам. Яны аб'яўляюць пункт гледжання, наводзе якога ў той час адбываўся толькі бесперапынны працэс заняпаду і гібненьня. У канцы XVIII стагоддзя ў сельскай гаспадарцы Беларусі нагледзіліся першыя зародкі капіталістычных адносін. Адначасова нашы вучоныя адзначаюць цяжкі феадальны прыгнёт, які цярпелі запрыгоненыя сялянскія масы.

У Беларускім дзяржаўным універсітэце вялікую даследчую работу аб беларуска-рускіх сувязях таго часу выканаў прафесар Абэцэдарскі. Некалькі год назад выйшаў з друку зборнік дакументаў, якія пераканаўча сведчаць аб нястрымным імкненні беларусаў да ўз'яднання з рускім народам. Зараз на гэтай праблеме рыхтуецца да друку нааграфічная праца.

У вывучэнні перыяду капіталізму перш за ўсё звернута вялікая ўвага на гісторыю паўстання 1863 года. Інстытут гісторыі Акадэміі навук Беларусі, Літвы і Інстытут славяназнаўства Акадэміі навук СССР выявілі і сабралі ў архівах Савецкага Саюза шмат дакументаў аб гэтай па-

дзе. Надрукаваны два тамы дакументаў, якія асвятляюць паўстанне 1863 года ў Беларусі і Літве. Гэтае выданне з'яўляецца часткай 15-томнай публікацыі, прысвечанай паўстанню на тэрыторыі Беларусі, Літвы, Польшчы і Украіны. Гэтай поўнай публікацыі дакументаў аб паўстанні 1863 года яшчэ ніколі не было. Яна яскрава адлюстроўвае агульную барацьбу беларускага, літоўскага, украінскага і рускага народаў супраць царызму і прыгоніштва. У гэтым змаганні закладаліся асновы той дружбы народаў, якая расцвіла ў наш час. Гістарычныя дакументы маюць яркі вобраз палымянага беларускага рэвалюцыйна-дэмакрата Кастуся Каліноўскага, які бачыў шлях свайго народа ў лепшае будучае ў сумеснай барацьбе брацкіх народаў супраць прыгонішча-самадзяржаўнага ладу.

Працягваецца вывучэнне такой праблемы, як развіццё капіталізму ў Беларусі ў другой палове XIX стагоддзя. Вывучэнне шматлікіх і разнастайных матэрыялаў і дакументаў паказвае, што тады і ў сельскай гаспадарцы і ў прамысловасці досыць шпарка развіваліся капіталістычныя адносіны. Беларуская вёска к пачатку XX стагоддзя была ўжо глыбока расколата на дзве класавы-супрацьлеглыя групоўкі. Апублікаваныя нядаўна работы нашых вучоных і працы, якія рыхтуюцца да друку, на багатым фактычным матэрыяле поўнасьцю раскрываюць фальш і беспадстаўнасць сцвярджэння буржуазных нацыяналістаў аб тым, што нібыта ў беларускай вёсцы не было класавых групавак і класавых супярэчнасцей.

У апошнія гады праведзены значныя даследаванні па пытанню ўтварэння розных атрадаў рабочага класа ў Беларусі. Працы Абызгаўза, Цітка і Панюціча паказваюць, што ў пачатку XX стагоддзя ў Беларусі склаліся шматлікія пастаянныя кадры рабочага класа, сярод якога пераважалі беларусы па нацыянальнасці. Гэта лішні раз сведчыць, што версія аб бяскласавасці беларускага народа, пушчаная ў свет буржуазнымі нацыяналістамі, — скрозь фальшывыя і надуманыя.

Шырока вывучаюць гісторыі грамадска-палітычны і масавы рэвалюцыйны рух у Беларусі ў часы капіталізму. Даследаванні Саладкава, Самбук і іншых вучоных сведчаць аб тым, што, нягледзячы на мноства розных на класавай прыродзе палітычных плыняў і партый, у Беларусі, як і ва ўсёй Расіі, найбольшым ульывам сярод працоўных карысталася партыя рабочага класа, якая была ўзброена самай перадавой навуковай рэвалюцыйнай тэорыяй — марксізмам-ленінізмам і абаялася на найбольш перадавую грамадскую сілу — пралетарыят.

Што датычыць такіх дробна-буржуазных нацыяналістычных партый, як Беларуская сацыялістычная грамада, Бунд і іншыя, а таксама эсэраў, дык яны ніколі не адыгрывалі кіруючай ролі ў грамадска-палітычным і рэвалюцыйным руху. Іх праграмы не адпавядалі інтарэсам працоўных. Таму гэтыя партыі ў 1917 годзе пацярпелі поўны палітычны крах.

Навуковыя назіранні і вывады беларускіх савецкіх гісторыкаў грунтуюцца на ўсебаковым глыбокім вывучэнні архіўных і іншых матэрыялаў. Яны прыкладаюць усе сілы, каб новымі значымі даследаваннямі сустрэць 50-годдзе Савецкай улады і 100-годдзе з дня нараджэння Уладзіміра Ільіча Леніна.

К. ШАБУНЯ,
прафесар, загадчык
сектара Інстытута
гісторыі АН БССР.

С ДИПЛОМАТИЧЕСКОЙ МИССИЕЙ В

БЕРЛИН

(Продолжение. Начало
в №№ 1—4, 6, 7, 9, 11, 13,
15—17).

Валентин
Бережков

Этим заявлением, текст которого был накануне передан германскому послу в Москве Шуленбергу, Сталин, видимо, стремился еще раз проверить намерения германского правительства. Но какие бы внешнеполитические цели ни преследовало это сообщение ТАСС, его обнаружение за восемь дней до начала войны могло только притупить у нашего народа чувство бдительности. Берлин ответил на заявление ТАСС зловещим молчанием. Даже упоминание об этом не появилось ни в одной германской газете.

21 июня, когда до нападения гитлеровской Германии на СССР оставались считанные часы, посольство получило предписание сделать германскому правительству еще одно заявление, в котором предлагалось обсудить состояние советско-германских отношений.

Советское правительство дало понять германскому правительству, что ему известно о концентрации немецких войск на советской границе и что военная авантюра может иметь опасные последствия. Но содержание этой депеши говорило и о другом: в Москве еще надеялись на возможность предотвратить конфликт и были готовы вести переговоры по поводу создавшейся ситуации.

НОЧЬ НА 22 ИЮНЯ

В субботу 21 июня в Берлине стояла отличная погода. Уже с утра день обещал быть жарким, и многие наши работники готовились во второй половине дня выехать за город — в парк Потсдама или на озеро Ванзее и Николасее, где купальный сезон был в полном разгаре. Только небольшой группе дипломатов пришлось остаться в городе. Утром из Москвы пришла срочная телеграмма. Посольство должно было немедленно передать германскому правительству упомянутое выше важное заявление.

Мне поручили связаться с Вильгельмштрассе, где в помпезном дворце времен Бисмарка помещалось министерство иностранных дел, и условиться о встрече представителя посольства с Риббентропом. Дежурный по секретариату министерства ответил, что Риббентропа нет в городе. Звонок к первому заместителю

министра, статс-секретарю барону фон Вейцеккеру, также не дал результатов. Проходил час за часом, а никого из ответственных лиц найти не удавалось. Лишь к полудню объявился директор политического отдела министерства Верман. Но он только подтвердил, что ни Риббентропа, ни Вейцеккера в министерстве нет.

— Кажется, в ставке фюрера происходит какое-то важное совещание. По-видимому, все сейчас там, — пояснил Верман. — Если у вас дело срочное, передайте мне, а я постараюсь связаться с руководством...

Я ответил, что это невозможно, так как послу поручено передать заявление лично министру, и попросил Вермана дать знать об этом Риббентропу...

Дело, по которому мы добивались встречи с министром, никак нельзя было доверить второстепенным чиновникам. Ведь речь шла о заявлении, в котором от германского правительства требовались объяснения в связи с концентрацией германских войск вдоль границ Советского Союза.

Из Москвы в этот день несколько раз звонили по телефону. Нас торопили с выполнением поручения. Но сколько мы ни обращались в министерство иностранных дел, ответ был все тот же: Риббентропа нет, и когда он будет, неизвестно. Он вне пределов досягаемости, и ему, дескать, даже не могли сообщить о нашем обращении.

Часам к семи вечера все разошлось по домам. Мне же пришлось остаться в посольстве и добиваться встречи с Риббентропом. Поставив перед собой настоящие часы, я решил педантично, каждые 30 минут, звонить на Вильгельмштрассе.

Сквозь открытое окно, которое выходило на Унтер ден Линден, было видно, как посреди улицы по бульвару, окаймленному молодыми липами, как обычно по субботам, прогуливаются берлинцы. Девушки и женщины в ярких цветастых платьях, мужчины, главным образом пожилые, в темных старомодных

костюмах. У ворот посольства, облокотясь на косяк ворот, дремал полицейский в уродливой шугмановской каске...

На столе у меня лежала большая пачка газет — утром удалось лишь бегло их просмотреть. Теперь можно было почитать повнимательнее. В нацистском офицозе «Фолькшпер бообакхтер» в последнее время было напечатано несколько статей Дитриха — начальника пресс-отдела германского правительства. О них на одной из последних наших внутренних пресс-конференций докладывал пресс-аташе посольства. В этих явно инспирированных статьях Дитрих все время бил в одну точку. Он говорил о некоей угрозе, которая нависла над германской империей и которая мешает осуществлению гитлеровских планов создания «тысячелетнего рейха».

Автор указывал, что германский народ и правительство вынуждены, прежде чем приступить к строительству такого рейха, устранить возникшую угрозу. Эту идею Дитрих, разумеется, пропагандировал неспроста. Вспомнилсь его статьи накануне нападения гитлеровской Германии на Югославию в первые дни апреля 1941 года. Тогда он разглашествовал о «священной миссии» германской нации на Юго-Востоке Европы, вспоминал поход принца Евгения в XVIII веке в Сербию, оккупированную в то время турками, и довольно прозрачно давал понять, что ныне этот же путь должны проделать германские солдаты. Теперь в свете известных нам фактов о подготовке войны на Востоке статьи Дитриха о «новой угрозе» приобретали особый смысл. Трудно было отделаться от мысли, что ходивший по Берлину слух, в котором фигурировала последняя дата нападения Гитлера на Советский Союз — 22 июня, на этот раз, возможно, окажется правильным. Казалось странным и то, что мы в течение целого дня не могли связаться ни с Риббентропом, ни с его первым заместителем, хотя обычно, когда министра не было в городе, Вейцеккер всегда был готов принять представителя посольства. И что это за важное совещание в ставке Гитлера, на котором, по словам Вермана, находятся все нацистские главарии?..

(Продолжение следует).

«Пет-русі» па-кхмерску азначае «руская бальніца». Так амаль усе называюць у Пномпені шпіталь, пабудаваны Савецкім Саюзам і перададзены ў дар ураду і народу Камбоджы. З верасня 1960 года ў ім працуюць савецкія ўрачы. Пятнаццаць тысяч аперацый зроблена за шэсць з паловай год існавання шпіталь, каля трохсот тысяч хворых абслужыла паліклініка шпіталь, звыш пяцідзiesiąці пяці тысяч чалавек прайшлі стаяцыйна курс лячэння. Лабараторыя, якой кіруе кандыдат медыцынскіх навук, старшы ўрач Віктар Кардашаў, правяла паўмільёна аналізаў. На здымку: урачы В. КАРДАШАЎ і В. ЛАЗУРКІНА праводзяць абследаванне хворага. Ім дапамагае камбоджыйскі медык ЛАНДЗІ.

К 1970 году тэлевізійныя станцыі будуць пабудаваны яшчэ ў 120 населеных пунктах нашай краіны. Гэта дазволіць ахапіць тэлевізійным вяшчаннем тэрыторыю, на якой пражывае 160 мільёнаў чалавек. У Савецкім Саюзе стварэцца глабальная сістэма прыёму тэлебачання — разгалінаваная сетка пунктаў прыёму праз штучныя спадарожнікі Зямлі «Маланка-1» дасць магчымасць жыхарам Поўначы, Далёкага Усходу і іншых аддаленых раёнаў краіны глядзець перадачы з Масквы. Пачнецца практычнае ўкараненне сумеснай савецка-французскай сістэмы каляровага тэлебачання «Секам».

Аб усім гэтым паведаміў першы намеснік міністра сувязі СССР К. Сергійчук. Ён выступіў з дакладам аб асноўных напрамках навукова-тэхнічнага прагрэсу сувязі ў пяцігодцы на сесіі навукова-тэхнічнага таварыства радыётэхнікі і электрасувязі імя А. С. Папова, якая праходзіла ў Маскве.

СТО ГОД — НЕ МЯЖА

На падставе Усесаюзнага перапісу насельніцтва, у 1959 годзе на тэрыторыі Гомельскай вобласці пражывала 2150 чалавек ва ўзросце дзевяноста год і старэй. Большасць з іх жывуць і цяпер. Старэйшымі грамадзянамі вобласці з'яўляюцца 123-гадовая Ганна Іванавна Рымарава з вёскі Селіваўка Жлобінскага раёна і 122-гадовы Якаў Станіслававіч Давыдзенка з вёскі Васілёва Гомельскага раёна. Свае юначыя гады яны пражылі пры прыгонным праве і зараз добра памятаюць тыя цяжкія часы, калі іх адна-васкоўцы ад цяжка да цяжка працавалі на памешчыкаў.

Многа старых жыхароў у Петрыкаўскім раёне. Сялянцы вёскі Галубіца Ганне Дзмітрыевне Царук споўнілася 118 год, а яе зямлячцы Ганне Сямёнаўне Руцкай з вёскі Снядзін хутка споўніцца 114 год. Стогадовы юбілей Кірыла Іванавіч Чавуса быў адзначаў у мінулым годзе ў калгасе імя Жданава. Яго трое сыноў загінулі смерцю храбрых у час Вялікай Айчыннай вайны, а тры дачкі працуюць і зараз у родным калгасе. Нягледзячы на ​​векавы ўзрост, Кірыла Іванавіч і сам часам выходзіць на работу.

Даследаваннем устаноўлена, што 89,6 працэнта доўгажыцеляў рацывалі ў сельскай гаспадарцы і прамысловасці, а астатнія займаліся хатняй гаспадаркай.

ГУМАР

ДЗІЦЯ ЦЫВІЛІЗАЦЫІ

Пяцігадовы Тато круціцца каля запрэжанага ў дапагонны экіпаж каня і нецярпліва пазірае на дзверы бара, за якімі знік уладальнік экіпажа. Хлопчыку трэба паведаміць яму нешта важнае. Хлопчык падыходзіць бліжэй і гаворыць:

— Месяць, ваш конь не зможа рушыць з месца.

— Чаму ты так думаеш, хлопчык?

— З яго выліўся ўвесь бензін.

БЕЗ ПРАМАРУДЖВАННЯ

Праспера пакусаў сабака. Праз некаторы час у яго з'явіліся трывожныя сімптомы: нервонасць, ліхаманка. Праспер ідзе да ўрача.

— Дарагі мой, — гаворыць урач, — я павінен засмуціць вас: у вас шаленства.

Праспер збілеў, потым схпіў аркуш паперы, што ляжаў на стале ўрача, і пачаў нешта сутаргава пісаць.

— Не-не, вы не павінны трывожыцца, — спрабуе супакоіць яго ўрач. — Мы вас вылечым. У вас няма ніякай неабходнас-

ці спяшацца з заяшчаннем.

— Але гэта не заяшчанне, — адказвае Праспер. — Гэта спіс асоб, якіх я павінен пакусаць да таго, як вы мяне вылечыце.

ДАКЛАДНАСЦЬ

Справа адбываецца ў Венецыі.

— Але гэта не заяшчанне, — адказвае Праспер. — Гэта спіс асоб, якіх я павінен пакусаць да таго, як вы мяне вылечыце.

— Ідзіце, — адказвае той.

— Я іменна і хацеў бы прайсціся пешшу, — гаворыць турыст, — але ўсё ж скажыце, ці далёка гэта?

— Ідзіце, — паўтарае юнак. Іншаземец, разлаваўшыся, рэзка паварочваецца і, буркаючы сабе нешта пад нос, ідзе прэч.

— Туды 45—50 минут хадзі, — чуе ён услед.

— Дзякуй, — адказвае ён, павярнуўшыся. — А адразу вы не маглі сказаць?

— Але ж мне спачатку трэба было паглядзець, як вы ходзіце.

ДЗЯКУЕМ

ЗА ПРЫГАЖОСЦЬ

Адзін крок за шкляныя дзверы, і вы ў субтропіках. Вільготная атмасфера. Горача. Пальмы, алеандры, кіпарысы, папірус, не якім пісалі старажытныя егіпцяне, пробкавы дуб, велізарны банан. Ліяны спляліся ў мудрагелістым узоры. Спяваюць птушкі.

— Ды гэта ж нашы вераб'і, — усміхаецца старшы садоўнік.

Сапраўды, зачараваная субтропікамі, я спачатку ўявіла сабе невядомых субтрапічных птушак. А гэта проста цыркаюць вераб'і, якія заляцелі сюды з беларускай вясны.

І старшы садоўнік — не стары ў саламяным капелюшы, а стройны бялявы хлапец Ваня Калеснік. Займаецца на біялагічным факультэце БДУ.

Я знаходжуся ў аранжарэі Батанічнага саду АН БССР.

— Зараз у калекцыі аранжарэі больш чым паўтары тысячы відаў, форм і гатункаў трапічных раслін, — расказвае кандыдат сельскагаспадарчых навук Дзмітрый Глоба-Міхаленка.

Папаўненне калекцыі і абмен адбываецца па так званых табліцах дэлектуса, у якіх кожны батанічны сад адзначае віды і гатункі раслін, якія ў іх маюцца. Пры дапамозе гэтых табліц можна паслаць заяўку у любую мясціну зямнога шара.

У аранжарэю Мінскага батанічнага сада прыбываюць насенне і чаранкі з Галоўнага батанічнага саду СССР, з Ленінградскага батанічнага інстытута, з Нікіцкага батанічнага саду ў Крыме, з батанічных садоў Сярэдняй Азіі і Далёкага Усходу, Бразіліі, Англіі, Італіі, Францыі, Новай Зеландыі.

Калістамон і эўкаліпт перасяліліся сюды з Аўстраліі; ака, авакада і шакаладнае дрэва — з Паўднёвай Амерыкі; з трапічных раёнаў Азіі — цытрусавыя: лімоны, апельсіны, мандарыны (яны штогод прыносяць плады); з субтропікаў Міжземнамор'я — высакародны лаўр, еўрапейская веерная пальма.

Кветкагадоўлі ў закрытым грунце ўдзяляюцца значнай увага. Напрыклад, як адчуваюць сябе расліны, прывезеныя з тропікаў, у хатніх умовах? У аранжарэі яны праходзяць розныя выпрабаванні. Высыт-

Наталля ЛЯЎДАНСКАЯ, старшая лабарантка аранжарэі Батанічнага саду.

ляецца, як ставяцца гэтыя расліны да святла, да тэмпературнага рэжыму, як будуць адчуваць сябе ў новым грунце, калі іх перасадзяць.

Каля аранжарэі звяняць дзіцячыя галасы. Гэта школьнікі праходзяць тут вытворчую практыку.

З прыходам вясны пачаліся работы на адкрытым грунце. Садзяць гладыёлы, уносяць угнаенні пад цюльпаны, ірысы, нарцысы. Там зараз усе работнікі аранжарэі — і старшыя навуковыя супрацоўнікі, і лабаранты, і рабочыя.

Яшчэ раз праходзім па аранжарэі з Ванем Калеснікам. Кветкава-дэкаратыўны адзел. Звяртаюць на сябе ўвагу разнастайныя віды кактусаў — ад велізарных, велічынэй з дрэва, да маленькіх, менш грэцкага арэха. А побач амараліс — чуда-кветка, велізарная, бела-ружовая. Калы — белыя, залацістыя, ружовыя. Эфектныя сінія гартэнзіі. Зноў амараліс, ужо ярка-чырвоная колера.

Добрую справу робяць работнікі аранжарэі — яны дораць людзям прыгажосць.

І. ГАНЕЛЕС.

ФІРМЕННЫ ПЕЗД «СОЖ»

Першы ў Беларусі фірменны прыгарадны поезд «Сож» пачаў курсіраваць па маршруце Гомель — Жлобін. Начальнік пасажырскай службы Беларускай чыгункі Мікалай Галіноўіч расказвае:

— Беларусь не здзівіш фірменнымі паяздамі, але гэта экспрэсы далёкага следавання: «Масква—экспрэс», «Чайка», «Шалэн», «Літвува», «Беларусь», «Янтар». Прыгараднага фірменнага паязда ў нас лічы не было. «Сож» курсіруе ў межах Гомельскай вобласці. Ён абслугоўвае рабочых і служба-

рых мясцовых прадпрыемстваў і устаноў, якія жывуць далёка ад месца работы. Гэта камфартабельны поезд з выдатным абслугоўваннем пасажыраў, якія ў дарозе павінны адпачываць. Спецыяльна абсталяваны дзіцячы вагон. Такія фірменныя прыгарадныя паязды мы маем намер стварыць і ў іншых абласцях Беларусі.

БАБРЫ— БРАКАНЬЕРЫ

Па запасным канале Ганцавіцкага торфапрадпрыемства раптам пачаўся сплай лесу. Высыкаць лес у гэтых месцах

забараняецца. Хто ж гэта парушае закон? Работнікі торфапрадпрыемства вырашылі высачыць браканьераў...

Іх выявілі ў вярхоўях канала. Гэта былі чацвераногія лесарубы-бабры. Дзесьць сямей. Яны так інтэнсіўна папрацывалі, што за тыдзень узвялі плаціну, якая амаль на тры чвэрці метра ўзняла ваду ў канале. «Лесарубы» пачалі сплайляць па ім лес для будаўніцтва сваіх хатак.

Ніхто б не пярэчыў супраць дамавітых наваасялаў. Але яны могуць вывесці са строю пажарны канал. Таму рэспубліканскае таварыства аховы прыроды вырашыла перасяліць баброў ў Бярэзінскі запаведнік.

У ВІЦЕБСКІХ ПРЫКЛАДНІКОЎ

У Віцебску адкрылася абласная выстаўка прыкладнага мастацтва, прысвечаная 50-годдзю Савецкай улады. На ёй прадстаўлена больш 250 работ 60 народных умельцаў.

На здымках:

У зале выстаўкі. Сувенірная кампазіцыя, прысвечаная 50-годдзю Кастрычніка. Выраблена з арганічнага шкла віцяблянамі А. СЛІЖЫКАВЫМ і М. ГУСАКОВЫМ. Кампазіцыя на тэму «Канёк-Гарбунк» І. ПЕРЦАВА.

Фота Г. УСЛАВА.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК, ЛЕНІНСКІ ПРАСПЕКТ, 77
ДОМ ДРУКУ.

РЭДАКЦЫЯ ГАЗЕТЫ «ГОЛАС РАДЗІМЫ».
ТЭЛЕФОНЫ: 6-19-31, 6-97-92, 6-18-88, 3-15-15